

Duch svatý jako osoba

Texty na tento týden

J 14,16–18; 15,26; 1K 2,3.4.9.10; Ř 5,5; 15,13

Základní verš

„Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl.“ (J 14,26)

Protože je na některých místech Písma popsán Duch svatý neosobními vyjádřeními – jako například vítr či oheň, tak někteří lidé došli k názoru, že Duch svatý je jen jakási neosobní božská síla. Podle jejich názoru Duch svatý není živá bytost, ale jen něco jako třeba elektrický proud, jehož úkolem je dodávat nám sílu. Při hledání pravdy se však nemůžeme zaměřovat jen na některé texty, které odhalují neosobní vliv či jednání Ducha svatého. Je třeba vzít v úvahu i velké množství biblických textů, které jednoznačně ukazují na to, že Duch svatý je skutečnou osobou. Nejlepší obraz, kým je Duch svatý, je možné získat jen na základě komplexního prozkoumání biblických textů.

Tento týden se budeme věnovat tomu, jak je Duch svatý představen v Písmu. Pravda o tom, že Duch svatý je osoba, nám může lépe osvětlit úlohu Ducha svatého v našich životech. Pomůže nám však také hlouběji si uvědomit, proč je Duch svatý jako osoba pro náš život tak důležitý. Jen tak budeme mít správný náhled na to, kým Duch svatý je, a můžeme mu prokázat lásku, úctu a důvěru, která mu náleží.

Ježíšův popis Ducha svatého

¹⁶A já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi na věky – ¹⁷Ducha pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude. ¹⁸Nezanechám vás osiřelé, přijdu k vám. (J 14,16–18)

Osobní studium

Jak Ježíš charakterizuje v J 16,13.14; 15,26.27 a 14,17.26 Ducha svatého?

Podle Ježíše Duch svatý mluví, slyší, uvádí nás do pravdy a oslavuje Krista (J 16,13.14). Duch svatý nás ale také učí a připomíná nám Ježíšova slova (J 14,26). Duch v nás přebývá (J 14,17), vydává svědectví (J 15,26.27) a usvědčuje nás (J 16,8). Takové jednání ukazuje spíše na svrchovanou svobodnou bytost než na neosobní sílu.

Jak se naplnilo Ježíšovo zaslíbení zaznamenané v J 14,16–18? Proč učedníci nezůstanou sami?

Ježíšovi velmi záleží na jeho následovnicích. Stará se o ně. Nechtěl své učedníky zanechat zde na zemi jako sirotky. Zaslíbil proto, že pošle Ducha svatého. Ježíš o něm mluví jako o Přímluvci, Utěšiteli či Zastánci. Způsob, jakým o něm mluví Kristus, má velký význam. Překlady většinou mluví o „jiném“ Přímluvci. V řečtině je však použito slovo „allos“, které je možné přeložit i jako „další“. Ježíš nám tedy posílá Pomocníka, který je sice jinou osobou, ale ve své podstatě je stejný jako Kristus. Jinými slovy – Ježíš zaslíbujee někoho, kdo bude „jako on“, někoho, kdo bude stát na jeho místě, kdo bude pokračovat v jeho díle v nás.

Tato činnost Ducha svatého je dílem Utěšitele. V řečtině je použito slovo „paraklétos“ (J 14,16) – tedy někdo, kdo je pozván, aby podporoval, pomáhal a radil. Duch svatý je osobou, stejně jako Ježíš. Tuto myšlenku podporuje i skutečnost, že v Bibli jsou Duchu svatému přisuzovány osobní charakteristiky (J 14,26; 15,26; Sk 15,28; Ř 8,26; 1K 12,11; 1Tm 4,1).

Aplikace

Je pro tebe povzbuzující skutečnost, že Duch svatý je osobou, nikoli jen neosobní silou? Proč?

Vlastnosti Ducha svatého

⁹Ale jak je psáno: „Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.“¹⁰Nám však to Bůh zjevil skrze Ducha; Duch totiž zkoumá všechno, i hlubiny Boží. (1K 2,9.10)

Osobní studium

Mluví následující texty o neosobní síle, nebo o božské osobě?

Ř 8,14–16.27; 15,30

1K 2,10

Sk 8,29; 10,19.20; 28,25

Může se za nás přimlouvat neosobní síla? Může mít neosobní síla schopnost odhalovat nám pravdy o Bohu? Všechna biblická tvrzení o Duchu svatém dávají větší smysl, pokud je Duch svatý osoba – a ne jen nějaká neosobní síla.

Jaké vlastnosti a charakteristiky jsou v následujících textech připisovány Duchu svatému?

Ef 4,30

Sk 5,3.9

1K 12,11

Ř 15,30

Mezi vlastnosti, které definují živé bytosti, patří schopnost poznávat a rozumět, cítit, rozhodovat se a přemýšlet. Zarmoutit můžeme jen osobu. Jen bytost můžeme podvést či oklamat. Jen osoba se může rozhodovat na základě vlastní vůle. Svobodná vůle je pravděpodobně jednou z nejzákladnějších charakteristik bytosti. Jen živá osoba má schopnost milovat. Skutečná láska nemůže existovat na nějaké abstraktní, neosobní rovině. Součástí lásky je velmi důvěrný, osobní vztah. Z toho můžeme vyvodit, že Duch svatý je samostatná, sebe si uvědomující bytost, která má vlastní vůli, schopnost se rozhodovat a milovat. Duch svatý není nějakým záhadným vlivem či neosobní energií.

„Duch svatý má osobnost, jinak by nemohl přinášet svědectví našemu duchu, že jsme děti Boží. Zároveň je však božskou osobou, jinak by nemohl zkoumat tajemství, která jsou skryta v Boží mysli.“ (EV 617)

Aplikace

Jak ovlivňuje tvůj vztah k Duchu svatému skutečnost, že je osobou? V čem by se odlišoval, pokud by byl pouze nějakou neosobní silou?

Charakteristiky Ducha svatého

Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. (Ř 15,13)

³Přišel jsem k vám sláb, s velkou bázni a chvěním; ⁴má řeč a mé kázání se neopíraly o vmlouvavá slova lidské moudrosti, ale prokazovaly se Duchem a mocí. (1K 2,3.4)

Osobní studium

Při snaze lépe pochopit Ducha svatého se setkáváme s mnoha různými problémy. O Bohu Otci máme na základě některých biblických textů alespoň nějakou představu. Na základě evangelií máme také určitou představu, jaký byl Ježíš – jak mluvil, co si oblékal, jak žil. Vzal na sebe lidskou přirozenost a zjevil se nám v podobě člověka.

Avšak Ducha svatého Písmo představuje jiným způsobem. Zdá se nám zcela neuchopitelný a nepochopitelný. Máme mnohem větší problém rozumět jeho podstatě, než je tomu u Otce a Syna.

Někteří lidé proto došli k závěru, že Duch svatý je pouze neosobní silou. Jak už bylo představeno, tato myšlenka neodpovídá tomu, jak přirozenost Ducha svatého zobrazují bibliční autoři. V Písmu jsou totiž vyjádření, která by nedávala smysl, pokud by Duch svatý byl pouze neosobní silou nebo božskou mocí.

Jaký smysl by dávaly následující texty, pokud bychom místo Ducha svatého dali neosobní slovo „síla“ či „moc“. Proč dávají tyto verše smysl jen v případě, pokud je Duch svatý osobou?

Ř 15,13

1K 2,4

Vyjádření apoštolů – „Neboť tak usoudil Duch svatý i my“ (Sk 15,28; ČSP) – by bylo nesmyslné, pokud by byl Duch svatý jen nějakou silou či neosobním vlivem. Tento výrok ukazuje, že Duch svatý je osobou – stejně jako Otec a Syn.

Dalším příkladem je křest. Při něm byli věřící křtěni „ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého“ (Mt 28,19). Bylo by zvláštní, kdyby Otec a Syn byli osobami, ale Duch svatý by jí nebyl. Nedávalo by to příliš smysl. Text ukazuje, že Otec, Syn i Duch svatý jsou součástí stejného jména, v němž máme být pokřtěni. Duch svatý je zde dán na stejnou úroveň, jako Bůh Otec a Bůh Syn.

Ellen G. Whiteová napsala: „Existují tři živé osoby božské Trojice – Otec, Syn a Duch svatý.“ (EV 615)

Aplikace

Proč je podle tebe těžké pochopit, že Duch svatý je osoba? Jak bys to vysvětlil někomu, kdo s tím má problém?

Duch pravdy

Až přijde Přímluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví. (J 15,26)

Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. (J 16,13)

Osobní studium

V jaké souvislosti je v J 14,6 a J 17,17 používáno slovo „pravda“?

Pravda je v Evangelii podle Jana jedním z klíčových pojmů. Naše současné pochopení pravdy je často velmi abstraktní a teoretické. Uvažování „západního světa“, jehož jsme součástí, je silně ovlivněno řeckou filozofií. Ale v Bibli – zvláště u Jana – má pravda spíše osobní a konkrétní význam: Ježíš je Pravda (J 14,6). A pokud je Boží slovo pravdivé (J 17,17; Ž 119,142), pak se největší zjevení Boží pravdy uskutečnilo v osobě Ježíše Krista. Pravé poznání Boha jsme obdrželi prostřednictvím Ježíše Krista. Bůh se nám zjevil skrze Ježíše.

V čem podle J 15,26 a 16,13 spočívá poslání Ducha svatého jako Ducha pravdy?

V J 16,13 je zdůrazněno, že Duch pravdy nás uvede k pochopení celé pravdy. Činí to prostřednictvím toho, že napřimuje naši pozornost na Ježíše Krista a vydává o něm svědectví (J 15,26) – bude nám tedy připomínat Kristova slova a to, co pro nás udělal. Pravda, do níž nás Duch svatý vede, je velmi osobní: vyzdvihuje Ježíše a vede nás k živému a na důvěře založenému vztahu s Kristem. V rozhovoru se Samařankou Ježíš řekl, že Boha máme uctívat v Duchu a v pravdě (J 4,24). Pokud budeme prosit o vedení Duchem svatým, pak nás povede k Ježíši, který je cesta, pravda i život (J 14,6).

Pravda není v Bibli něčím abstraktním či teoretickým – jak je tomu často ve filozofii. Pravda v sobě zahrnuje hluboký osobní a důvěrný vztah k našemu Stvořiteli a Vykupiteli (Dt 32,4; Ž 31,6). Duch svatý je proto velmi výstižně nazván „Duchem pravdy“ (J 14,17; 16,13). Přichází k nám od Boha Otce a posílá nám ho Ježíš (J 15,26). To vše ukazuje, že Duch svatý není jen osoba, ale je i Bohem.

Aplikace

O pravdě jsme zvyklí uvažovat ve smyslu logických konceptů a pravdivých tvrzení, jako třeba: „Jestliže platí A, potom z toho logicky vyplývá B.“ Jak je však možné rozumět myšlenku, že pravda je Osoba?

Proč je to důležité?

A naděje neklame, neboť Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán. (Ř 5,5)

Osobní studium

Proč je tak důležité vědět, kým je Duch svatý? Jaké důsledky to přináší? „Pokud je Duch svatý božskou osobou a my o něm říkáme, že je neosobním vlivem, připravujeme tak jednu osobu Trojice o úctu, čest a lásku, kterou si zaslouží.“ (From Le Roy Edwin: *The Coming of the Comforter*, 40)

Pokud Ducha svatého vnímáme jako záhadnou božskou sílu, můžeme uvažovat: Jak mohu mít více Ducha svatého? Pokud jsme však přesvědčeni, že Duch svatý je božská osoba, pak se budeme ptát: Jak mě Duch svatý může použít, abych přinášel co nejlepší ovoce? Rozhodující rozdíl je totiž v tom, zda chceme vlastnit Ducha svatého, nebo mu patřit. Odpovězme si na tyto otázky: Bráníme se vlivu Ducha svatého, nebo ho chceme v radostné poslušnosti následovat (Ř 8,12–14; Ga 5,18–24)? Chceme využívat Ducha svatého k uskutečňování svých plánů, nebo se na něj chceme spolehnout, aby nám pomohl být Božím obrazem a konat jeho vůli? Bereme vážně skutečnost, že naše těla jsou „chrámem Ducha svatého, který v nás přebývá a jež máme od Boha“ (1K 6,19)? Chceme svým životem oslavovat Boha?

Jak podle Ř 5,5 a Ef 2,18.19 souvisí Duch svatý s Boží láskou?

Jen svobodné bytosti se mohou vědomě rozhodnout, že budou navzájem spolupracovat. Jsme pozváni k tomu, abychom spolupracovali s Duchem svatým, který nás chce vést a proměňovat. Chce však proměňovat nejen každého z nás osobně, ale i naše společenství – sbory a církve. Pokud Ducha svatého nepřijímáme jako osobu trojjediného Boha, pak si zahráváme s tím, že si zacpeme uši před jeho pozváním a zatvrdíme srdce vůči jeho proměňujícímu vlivu. Jako hříchem oceňované bytosti, které potřebují Boží proměňující milost, bychom neměli ignorovat volání Ducha svatého. Potřebujeme se mu odevzdat. Tím, že přijímáme Ducha svatého jako božskou osobu, která nás chce vést, tak se Bůh stává centrem naší křesťanské zkušenosti.

Aplikace

„Duch svatý zde není kvůli tomu, abychom jej využívali. On má používat nás.“ (DA 672; TV 430) Jak rozumíš těmto slovům? Jak tě může Duch svatý použít (Fp 2,13)?

Podněty k zamyšlení

„Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,18–20). Když Ježíš pověřuje své učedníky, tak jim říká, aby křtili „ve jméno (jednotné číslo) Otce i Syna i Ducha svatého“. Není uvedeno „ve jménech“ (množné číslo), ale jen „ve jméno“ (řecky „onoma“). Jde o silný důkaz trojjediné přirozenosti našeho Boha. Jak již bylo uvedeno, nikdo nezpochybňuje, že Otec a Syn jsou osobami. Proč by to mělo být jiné s Duchem svatým? Bible nám představuje laskavého Boha, který koná v nás i prostřednictvím nás. Je to Duch svatý, který se projevuje v našich životech. Je úžasné, že jeho prostřednictvím je v našich životech trvale Bůh. Skrze Ducha svatého v našich životech a prostřednictvím nás jednájí Otec i Syn.

K tématu je možné přečíst si kapitolu „Nebojte se!“ z knihy Touha věků.

Otázky k rozhovoru

- 1. Společně se vraťte k otázce uvedené v části na středu. Co to znamená, že pravdou je osoba – Ježíš Kristus? Proč je Ježíš Pravdou? Jak je možné rozumět tomuto pojetí pravdy?*
- 2. Ellen G. Whiteová napsala: „Potřebujeme pochopit, že Duch svatý, který je osobou stejně jako Otec a Syn, působí na této zemi.“ (EV 616) Co nám tento citát odhaluje o realitě a přítomnosti Ducha svatého?*
- 3. Které z vlastností a charakteristik Ducha svatého vám přinášejí povzbuzení? Které z nich jsou podle vás nejdůležitější? Proč?*
- 4. S kým je jednodušší prožívat vztah – s neosobní silou, nebo se živou bytostí? Jaké závěry je možné vyvodit z vašich odpovědí?*